

B-10

82 mm działo bezodrzutowe B-10

B-10

Przeznaczenie

Działo bezodrzutowe, przeznaczone do zwalczania celów opancerzonych, obezwładniania i niszczenia siły żywej oraz środków ogniowych przeciwnika, a także niszczenia ogniem na wprost umocnień polowych i fortyfikacji trwałych.

Historia konstrukcji

82 mm działo bezodrzutowe B-10 zostało przyjęte na uzbrojenie Armii Radzieckiej w 1954 roku.

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Drzonów, Lubuskie Muzeum Wojskowe

Nowe działo bezdrutowe zostało opracowane na początku lat 50. XX wieku, przez zespół konstruktorów ze Specjalnego Konstruktorskiego Biura Nr. 101 Artylerii Gładkolufowej Nr. 4 działającego przy Zakładach Budowy Ciężkich Obrabiarek w Kołomnie pod kierunkiem B. I. Szawyrina. Wprowadzone do uzbrojenia wojsk zmechanizowanych i powietrzno-desantowych Armii Radzieckiej na początku 1954 roku, pod oznaczeniem 82 mm działo bezdrutowe B-10. Zachodzie działo B-10 – oznaczone jako M1954. Z działa można strzelać na wprost oraz z ukrytych stanowisk ogniowych. Działo po raz pierwszy zostało użyte podczas walk w Budapeszcie w 1956 roku.

W latach 60.-tych XX wieku działo bezdrutowe B-10 po części zostało zastąpione przez nowe, nieco lżejsze działo bezdrutowe, które raczej było traktowane jako uniwersalny ciężki granatnik.

Poza Związkiem Radzieckim działa B-10 trafiły również na uzbrojenie państw, wchodzących w skład Układu Warszawskiego, Kuby oraz wielu państw azjatyckich oraz afrykańskich.

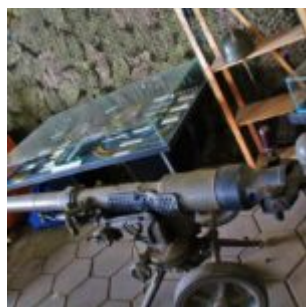
Afryka w latach po zakończeniu II Wojny Światowej pochłaniała wszystko co było takie i dostępne na “rynku”

Działa bezodrzutowe były produkowane przez Zakłady Budowy Maszyn w Tule, gdzie ich produkcja seryjna została zakończona w 1964 roku. Poza Związkiem Radzieckim były produkowane także w Chinach, na licencji, gdzie oznaczone jako Typ-65 oraz nowszej wersji Typ-65-1.

Budowa działa bezodrzutowego

Działo bezodrzutowe B-10 jest bronią nieautomatyczną, zawierająca bezodrzutowy układ miotający. Efekt bezodrzutowy uzyskano dzięki zastosowaniu wykonanego w kształcie dyszy, częściowo otwartego wlotu lufy, który umożliwiał odpowiedni przepływ gazów prochowych, w kierunku przeciwnym do kierunku lufy pocisku. Samo działo składało się z lufy z zamkiem, lekkiej postawy trójnożnej z mechanizmami: kierunkowymi i podniesionymi dwukołowego podwozia oraz przyrządów celowniczych. Niewzmocniona, z gładkim przewodem lufa składała się z dwóch szybko rozłączonych części: przedniej i tylnej, którego w położeniu łączyła specjalna tuleja. Lufa była zakończona zamkiem z pojedynczą dyszą. W przedniej części lufy znajdowała się muszka oraz rękojeść, która umożliwiała

przetaczanie działa na podstawie kołowej na bliskie odległości. W tylnej części lufy znajdował się specjalny wspornik, umożliwiający montaż celownika oraz nasadka zamkowa wraz z zamkiem i urządzeniem spustowym. W skład przyrządów celowniczych wchodził celownik mechaniczny, składający się z muszki i szczerbinki oraz celownik optyczny PB0-2, który służył zarówno do strzelania na wprost, jak i ogniem pośrednim. Dodatkowym wyposażeniem dla celownika było urządzenie oświetlające łucz, które w nocnych warunkach podświetlało przyrząd celowniczy. Lufa wraz z zamkiem mocowana była na lekkiej podstawie, która zapewniała naprowadzanie działa na cel w obu płaszczyznach. Można było do niej mocować koła, które ułatwiały transport działa na bliskie odległości. Na dalsze odległości działo po uprzednim rozłożeniu było przewożone przez lekki pojazd terenowy lub przenośne przez żołnierzy.

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

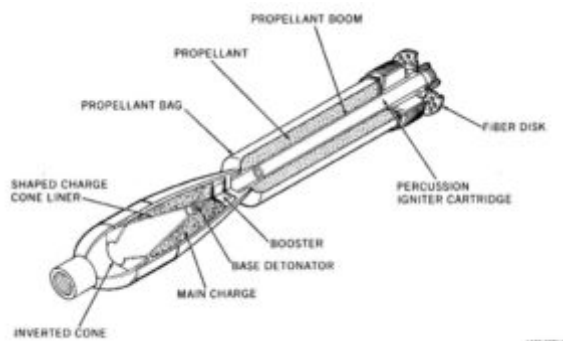
Zabrze, Park Techniki militarnej – Muzeum Techniki Wojskowej
im. Jerzego Tadeusza Widuchowskiego

Zastosowana amunicja

1. Związek Radziecki:

- BK-881 – pocisk HEAT-FS (kumulacyjny, stabilizowany brzechwowo) o masie 3,87 kg. Głowica zawiera 0,46 kg heksogenu. Zapalnik GK-2 PIBD
- BK-881M – pocisk HEAT-FS o masie 4,11 kg. Głowica zawiera 0,54 kg heksogenu. Zapalnik GK-2M PDIBD. Przebijalność pancerza do 240 mm RHA. Prędkość początkowa 322 m/s
- O-881A – pocisk HE (odłamkowy) o masie 3,90 kg. Głowica zawiera 0,46 kg TNT/dinitronaftalenu. Zapalnik GK-2.

Prędkość początkowa 320 m/s. Donośność ogniem pośrednim do 4500 m

BK-881

2. Chińska Republika Ludowa:

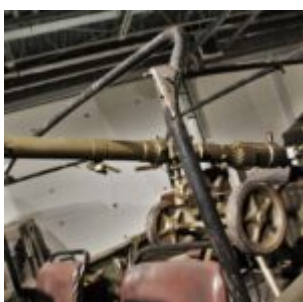
- Type 65 – pocisk HEAT-FS o masie 3,5 kg. Przebijałość do 356 mm RHA. Prędkość początkowa 240 m/s
- Type 65 – pocisk HE-FRAG (odłamkowo-burzący) o masie 4,6 kg. Głowica po wybuchu tworzy około 780 odłamków – promień rażenia do 20 m. Prędkość początkowa 175 m/s. Donośność 1750 m

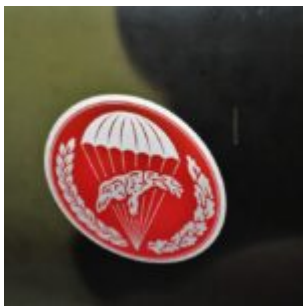
Podstawowe dane taktyczno-techniczne

- Państwo – Związek Radziecki
- Opracowanie prototypu – początek lat 50.-tych XX wieku
- Rok rozpoczęcia produkcji seryjnej – 1954 roku
- Użytkownicy – Związek Radziecki, Afganistan, Algieria, Angola, Bułgaria, Chiny, Czechosłowacja, Egipt, Jemen, Kambodża, Korea Północna, Kuba, Mongolia, Niemiecka Republika Demokratyczna, Polska, Rumunia, Syria, Węgry,

Wietnam

- Kaliber – 82 mm
- Maksymalna donośność – 4470 metrów

Autor – zdjęcia: Dawid Kalka

Poznań, Muzeum Broni Pancernej

- Odległość strzału bezwzględnego – 390 metrów
- Długość lufy – 1660 mm (L/20)
- Masa broni niezaładowanej – 86 kg
- Wymiary konstrukcji:
 - Długość – 1910 mm
 - Szerokość – 714 mm
- Kąty ostrzału w płaszczyznach:
 - Pionowej – od -20 stopni do +30 stopni
 - Poziomej – 360 stopni

- Szybkostrzelność praktyczna – 5-6 strz./min.
- Obsługa – 3-4 żołnierzy

Rozłożone działo bezodrzutowe B-10

Bibliografia

1. Andrzej Ciepliński, Ryszard Woźniak, Encyklopedia współczesnej broni palnej, Warszawa, Wydawnictwo WiS, 1994
2. https://en.wikipedia.org/wiki/B-10_recoilless_rifle
3. Leszek Szostek, Artyleria polowa Wojska Polskiego 1943-2018, Agencja Wydawnicza CB Andrzej Zasieczny, Warszawa 2018